

Farklı Kültürlerden Ebeveynlerin ‘Aile’ ve ‘Çocuk’ Metaforları: Türkiye ve Endonezya Örneği

‘Family’ and ‘Child’ Metaphors of Parents From Different Cultures: The Case of Türkiye and Indonesia

Özlem GÖZÜN KAHRAMAN, Doç. Dr. | Assoc. Prof.

Karabük Üniversitesi, Karabük / Türkiye | Karabük University, Karabük / Türkiye
okahraman@karabuk.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0003-2767-0592>

<https://ror.org/04wy7gp54>

Arzu ÖZYÜREK, Sorumlu Yazar, Prof. Dr. | Corresponding Author,
Prof. Dr.

Karabük Üniversitesi, Karabük / Türkiye | Karabük University, Karabük / Türkiye
a.ozyurek@karabuk.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0002-3083-7202>

<https://ror.org/04wy7gp54>

Intan PUSPITASARI, Öğr. Gör. | Lecturer

Ahmad Dahlan Üniversitesi, Yogyakarta / Endonezya | Universitas Ahmad Dahlan,
Yogyakarta / Indonesia

intan.puspitasari@pgpau.uad.ac.id

<https://orcid.org/0000-0001-5289-1448>

<https://ror.org/03hn13397>

ISSN: 1303-880X

e-ISSN: 2667-7504

<http://ded.dem.org.tr>

Makale Türü / Article Type:

Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received Date: 30.11.2023

Kabul Tarihi / Accepted Date: 30.04.2024

Yayın Tarihi / Published Date: 25.06.2024

Lisans / Licence: CC BY-NC-4.0.

Tr/En: Tr

Atıf/Citation: Gözün Kahraman, Ö., Özyürek, A., & Puspitasari, I. (2024). Farklı Kültürlerden Ebeveynlerin ‘Aile’ ve ‘Çocuk’ Metaforları: Türkiye ve Endonezya Örneği. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 22 (47), 33-60.
<https://doi.org/10.34234/ded.1398343>

Çıkar Çatışması / Competing Interests:

Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan ederler. / The authors declare that they have no competing interests.

Yazar Katkıları / Author Contributions:

Özlem GÖZÜN KAHRAMAN (%40), Arzu ÖZ-YÜREK (%40), Intan PUSPITASARI (%20)

Öz

Bu çalışmada, farklı kültürlerden ebeveynlerin “aile” ve “çocuk” metaforlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma grubu Türkiye’den (n=40) ve Endonezya’dan (n=45) gönüllü ebeveynlerden oluşmuştur. Nitel araştırma desenindeki çalışmada katılımcılardan “Aile... gibidir. Çünkü...” ve “Çocuk... gibidir. Çünkü...” cümlelerini tamamlamaları istenmiştir. Verilerin analizinde kodlama, kategori oluşturma aşamaları izlenerek metafor kategorileri ve sayıları belirlenmiştir. Sonuç olarak “aile” metaforlarının Türk ebeveynlerde “birlik/beraberlik/bütünlük, korunma/güven, yaşam kaynağı, psikolojik iyi olma, gelişim” ve Endonezyalı ebeveynlerde “korunma/güven, psikolojik iyi olma, birlik/beraberlik/bütünlük, en değerli şey, öğrenme ortamı, emek/çaba” şeklinde sıralandığı belirlenmiştir. “Çocuk” metaforlarının Türk ebeveynlerde “psikolojik iyi oluş, bakım ve koruma, eğitim, masumiyet/saflik, yatırım, anne-babanın parçası/yansıması, sorumluluk” ve Endonezyalı ebeveynlerde “değerli varlık, eğitim, anne-babanın parçası/yansıması, bakım ve koruma, sorumluluk, yatırım, psikolojik iyi olma, öğretici” şeklinde sıralandığı belirlenmiştir. Her iki kültürde ortak olan “aile” metaforunun “ev/yuva, ağaç, bahçe” ve “çocuk” metaforunun “boş kâğıt” olduğu görülmüştür. Aile metaforları Türk kültüründe ağırlıklı olarak “ağaç”, Endonezya kültüründe ise “ev/yuva” şeklinde ve çocuğa ilişkin metaforların Türk kültüründe çoğunlukla “mutluluk/sevinç” gibi duygusal, Endonezya kültüründe ise “mücevher, altın, inci, elmas” gibi değerli nesnelere olduğu görülmüştür. Çocuk ve aileye ilişkin metaforların kültüre özgü değer, inanç ve aile yapısından etkilendiği ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Metafor, Zihinsel İmge, Kültür, Aile, Çocuk.

&

Abstract

In this study, it is aimed to examine the “family” and “child” metaphors of parents from different cultures. Volunteer parents from Türkiye (n=40) and Indonesia (n=45) were included in the study group. The design of study was the qualitative. They were asked to complete the sentences from the participants “Family is like.... Because...” and “The child is like.... Because...”. In the analysis of the

data, methaphor categories and numbers were determined by following the stages of coding and categorization. As a result, it was determined that the metaphors of “family” were listed as “unity/togetherness/integrity, protection/trust, source of life, psychological well-being, development” in Turkish parents and “protection/trust, psychological well-being, unity/togetherness/integrity, most valuable thing, learning environment, labor/effort” in Indonesian parents. It was determined that the metaphors of “child” were listed as “psychological well-being, care and protection, education, innocence/purity, investment, parental part/reflection, responsibility” in Turkish parents and “valuable asset, education, parental part/reflection, care and protection, responsibility, investment, psychological well-being, instructive” in Indonesian parents. It has been seen that the “family” metaphor common in both cultures is “house/nest, tree, garden”, and the “child” metaphor is “blank paper”. The metaphors of family are predominantly “tree” in Turkish culture and “home/nest” in Indonesian culture, and it has been seen that the metaphors about the child are mostly emotional objects such as “happiness/joy/joy” in Turkish culture, and valuable objects such as “jewels, gold, pearls, diamonds” in Indonesian culture. It has been revealed that methaphors about children and the families were influenced by culture-specific values, beliefs and family structure.

Keywords: Metaphor, Mental image, Culture, Family, Child.

Giriş

İnsan topluluklarının temel davranışlarında ve yaklaşımlarında o toplumun kültürünün şartladığı davranışlar vardır. Kültür, bir insan topluluğunun yüzyıllarca devam eden ortak yaşayışından doğan maddi ve manevi değerlerin ve davranış tarzlarının bütünüdür. Toplumun yaşama biçimini gösteren kültür, toplumların ayırt edici yanlarını oluşturan kalıplaşmış düşünme, hissetme ve tepki verme biçimlerinden oluşur. Kültürel ortam, gözlemlenen davranışların altında yatan güçleri ortaya çıkarabilecek önemli anlamlar taşır. Bu nedenle, aynı davranış farklı ortamlarda farklı anlamlar ifade edebilir. Yani insanı ve davranışlarını, kendi kültürü içerisinde değerlendirmek gerekir. Bireyi kendi kültürel ve toplumsal sistemi içinde ele almak, onun kişiliğinin kendi toplumsal sistemi açısından anlamını ifade eder (Güney, 1998; Hofstede, 1980; Kurt, 2008).

Üretilen, var olan ve yaşatılan kültür bireysel, ailevi ve toplumsal yaşantıyı etkilemektedir. Her toplumun kendine özgü değer yargıları vardır ve bunlar

bir toplumdan diğerine değişiklik göstermektedir. Toplumun en temel yapı taşı olan aile ve aile içi roller de hem kültürü etkileyen hem de kültürden etkilenen önemli unsurlardır. Farklı kültürel topluluklarda ebeveynlik tanımı, ebeveynlik öncelikleri, çocuğun tanımı, uygun çocuk davranışı gibi kavramlar çocuğun ve ailenin içinde bulunduğu toplumun ölçütleri çerçevesinde farklılaşabilmektedir (Kale, 2021). Kültür alanı, aile ve çocuğa bakış üzerinde etkili olabilir. Kültür alanı, içinde az veya çok birbirine benzer kültürlerin bulunduğu coğrafya bölgesidir ve genellikle tek tip kültürel örüntülerin geçerli olduğu bölgeyi yansıtır (Güney, 1998). Geleneksel Asya kültüründe, aile birimi bireyden daha değerlidir. Aile, bireye yol gösterip onu korurken bireyle toplum arasında bağ görevi görmektedir. Bireyin yaşamının merkezindeki ailenin değeri birincil sadakati, karşılıklı yükümlük ve bağımlılıkları, ortaklığı ve karşılıklılığı doğurur. Bireyler, aileye karşı derin bir sorumluluk ve görev duygusuyla ailelerinin refahını, uyumunu ve itibarını geliştirmek için sürekli çaba gösterirler. Bu süreçte her birey kendisini, aile bütünlüğünün ve daha geniş toplumsal yapının ayrılmaz bir parçası olarak görür. Bu durum, doğal olarak başkalarına sosyal ve psikolojik bağımlılıkla sonuçlanır. Birey, çocukluk döneminden itibaren duygularını kontrol etmesi gerektiğini öğrenir ve çocuklukta sosyal ve fizyolojik olarak başkalarına bağımlı olmaya eğilimlidir (Yunus, 2005). Asya kültürüne örnek olarak Güneydoğu Asya kültürel alanında yer alan Endonezya ve Güneybatı Asya kültürel alanında yer alan Türkiye gösterilebilir.

Endonezya'da 300'den fazla etnik grup yaşamaktadır ve çoğu etnik grubun kendine özgü dil, tarih ve kültürü bulunmaktadır. Nüfusun çoğunluğu Müslüman olup düğün ve çocuk doğumu ritüelleri gibi uygulamalarını Hindu ve Budist mirasıyla harmanlamış Cavalılardan (%41) oluşmaktadır (Gündüz ve Gültekin Akduman, 2021). Hindu inanışında kişiliğin temel hatlarının rahimde oluştuğuna inanıldığından çocuk gelişiminin doğumla değil döllemlenmeyle başladığı düşünülür. Hint geleneğinde çocuk, öğretisel olarak yetişkinlerin tam koruma, şefkat ve hoşgörü göstermesi beklenen değerli ve hoş karşılanan bir insan olarak kabul edilir. Çocuğun gelişiminde çevrenin ve beslenmenin rolünü küçümseyen ve bunun yerine mistik kalıtımın deterministik anlayışını vurgulayan bir öğreti benimsenir. Çocuğu eğitmek, ona sosyal normlara uymayı ve dürtülerini kontrol etmeyi öğretmek önemlidir. Çocukluk yılları, "Çocuğa ilk beş yıl kral gibi, on yıl köle gibi, sonra dost gibi davran." Atasözüyle ifade edilir (Yunus, 2005). Endonezya'da insanlar ailelerine karşı sorumluluk hissederek, çocukların büyüklerine bakmaları gerektiği ve ebeveynlerine itaatkâr olmaları gerektiği vurgulanır. Yaş, hanedeki statüyü belirler. Kadınlar pek çok

İslam ülkesindeki kadınlara göre daha fazla hakka sahiptir, fakat toplumun büyük kısmı ataerkil aileye sahiptir (culturalatlas, 2023). Türkiye ise pek çok uygarlığın izlerini taşıyan, nüfusun büyük çoğunluğunun Müslüman olup Türkçe konuştuğu laik yapıda bir ülkedir. Cumhuriyet döneminde kadının ve çocuğun toplumdaki değeri vurgulanmış ve çocuğun değeri farklılaşmıştır. Nüfusun eğitim düzeyinin artmasıyla çocuğun psikolojik değeri yükselmiş ve faydacıl/ekonomik değeri azalmıştır. Türkiye uzun yıllar boyunca birbirine bağlılığın vurgulandığı geleneksel kültürlerden biri olarak tanımlanmıştır. Geleneksel kolektif kültür özellikleri, kırsal kesimlerde hala sürmekle birlikte sanayileşmiş kentlerde kolektivist ve batıya ait bireyci özelliklerin görüldüğü melez bir model oluşmuştur. İki örüntünün sentezi olan ve psikolojik bağımlılık aile modeli olarak adlandırılan bu modelde, geleneksel kolektif aile modeline özgü ilişkisellik ve bağlılık hala değerli olmakla birlikte batıya özgü bireyci ve özerk bir yaklaşım da desteklenmektedir (Kağıtçıbaşı ve Ataca, 2017). Aynı kültürel alanda yer alan Türkiye ve Endonezya, benzer ve farklı yönleri bulunan ülkelerdir. Toplumun temel yapı taşı aile ve ailede çocuğa atfedilen anlam, kültürlerin benzerlik ve farklılıklarına göre şekillenebilir.

Günümüzde, iletişim araçları ve sosyal ağların gelişmesiyle kültürel karşılaşmalar ve iletişim oldukça artmıştır. Bireylerin dünyanın her yerinde bir kültürden diğerine geçme olasılığı da bulunmaktadır. Uluslararası düzeyde ekonomi, eğitim, turizm vb. yaşamın tüm alanlarında farklı kültürlerin birbirlerini etkilemesinin yoğunluk kazanarak artması, kültürlerarası çalışmaların yapılmasını önemli kılmıştır. Özellikle kültürlerarası iletişim konusu, akademik bir disiplin olarak ele alınmaya başlanmıştır (Altunbey ve Yağbasan, 2020). Kültürler, bireylerin neleri nasıl algılayıp yorumlayacaklarını, mesajları nasıl cevaplayabileceklerini belirlemektedir. Bireylerin, kültürel farklılıkları tanıyarak saygı duymaları gerekmektedir. Kültürel farklılıklar bireylerin düşünce ve davranışlarına, görüşlerine, değerlerine ve kurumlarına bakılarak anlaşılabilir (Bahadır, 2023). Kültürel farklılıkların gözlenebileceği kurumlardan biri de aile ve aile değerleri olabilir. Kültüre göre aileye ve çocuklara yüklenen anlam değişebilir, bu anlam çocuklardan beklentileri ve ailelerin çocuklara yönelik tutumlarını etkileyebilir. Bir kültürde aile yapısı, anne-babanın ailedeki yeri ve aile içi etkileşimler de ebeveynlik stilleri ve uygulamalarında farklılıklar oluşturabilir (Aksoy vd., 2009; Özyürek vd., 2016). Bunun yanı sıra yaşam koşulları veya savaşlar gibi nedenlerle göçmek zorunda kalan bireyler, çok çeşitli kültürlerle bir arada yaşamak zorunda kalmaktadırlar. Farklı kültürden ailelerin birlikte yaşaması söz konusu olduğunda ise kendi kültürleri, bireylerin iletişim ve etkileşimini etkileyecektir.

Bireylerin bir konuya ilişkin bilgi düzeyleri ve görüşleri, o konuya ilişkin tutum ve davranışları üzerinde etkili olmaktadır. Görüşme veya standart ölçüm araçları kullanmak yanında bireylerin olaylara bakış açılarını ve günlük yaşamdaki davranışlarını şekillendirmede etkili olabilecek bir yöntem de onların konuya ilişkin metaforik algılarını belirlemek olabilir. Metafor, Eski Yunan dilinde “bir kavram ya da olguyu kendinden öteye taşıma, olduğundan fazlasını yükleme anlamına gelen “phérō” kelimesinden gelirken kelimenin morfolojisine bakıldığında “phérō” kelimesinin “meta” ön ekiyle türetildiği görülmektedir. Edebiyatta bir şeyi başka bir şeyle kıyaslamaya yarayan mecazlar olarak ele alınmakta, Fransızcada “mecaz” yerine “métaphore” terimi kullanılmakta (turkedebyati.org/metafor/, 2023), Türkçede ise sanat terimi olarak ele alınmaktadır. Kavram olarak ise metaforun “bir şeyi başka bir şeye benzetmek yoluyla anlamak ve deneyimlemek” olarak ele alındığı görülmektedir. Metaforlar, günlük dilde anlatımı ve anlamayı etkileyici kılar, anlaşılmayı kolaylaştırır, kalıcı öğrenmelere zemin oluştururlar (Demir ve Karakaş Yıldırım, 2019). Metaforlar, mecazlardan daha fazla şeyi ifade etmektedir. Çünkü kavramları ve ifade biçimlerini etkilerler (Vervaeke ve Kennedy, 1996). Lakoff ve Johnson (2003) tarafından Kavramsal Metafor Kuramının ortaya çıkışıyla birlikte bireylerin çevrelerindeki dünyayı yapılandırma ve algılamaları, günlük konuşmalarda ürettikleri metaforlar aracılığıyla tasvir edilmiştir. Örneğin aile metaforu aracılığıyla aile düzeyindeki inançların ulus düzeyinde tutumlara nasıl dönüştüğü gözlemlenebilir. Burada, insanların çocuklarda ideal özelliklere ilişkin inançları vatandaşlarda ideal özelliklere dönüşür ve ideal ebeveynliğe ilişkin inançları daha sonra ideal yönetişime ilişkin inançlar olarak haritalanır (Çiçekler ve Aydın, 2019). Kavramsal Metafor Kuramı, metaforun yalnızca dilin bir yönü değil aynı zamanda insan düşüncesinin temel bir parçası olduğunu ileri sürmektedir. Aslında metaforik dilin çoğu, önceden var olan metaforik düşünce kalıplarından veya kavramsal metaforlardan kaynaklanmaktadır (Gibss, 2011). Görüşlerin ifade edildiği cümlelerin bağlam içinde değerlendirilmesi gerekir, aksi halde bir cümle farklı kişiler için farklı anlamlar ifade edebilir. Metaforik yapılanma bütünsel değil kısmidir. Bu nedenle metaforik kavramlar iletişimin, tartışmanın ve zamanın ne olduğuyla ilgili bir anlayış sağlarken kavramların diğer yönlerini gizleyebilir. Metaforlar, hedef kitlenin algıları ve standartlarına göre iletişimi şekillendirirler. Evlilik veya aile metaforları, kültürel anlayışı belirlemede bir araç olarak görülebilir (Albtoush ve Ang, 2021). Kültürlerin aile ve çocuk kavramına yönelik metaforları, aslında toplumların yapısını ve sonrasında toplumlar arası etkileşim hakkında güçlü ipuçları sağlayabilir.

Bir metafor, bir kavramı anlamada araç görevi görebilir. Bir kültürdeki en temel değerler, o kültürdeki en temel kavramların metaforik yapısıyla uyumlu olacaktır. Değerler ve bunların metaforları arasındaki çatışmaları açıklayabilmek için bu değer ve metaforlara verilen önceliklerin belirlenmesi gerekir. Birincil kavramsal metaforların çoğu çocuklukta, günlük hayatta ve bilinçsizle, otomatik olarak öğrenilir. Bu tür metaforlar, karmaşık metaforik düşünce ve dil sistemleri için üst yapı sağlarlar. Karmaşık metaforlar ise kültürel bilgilerden faydalandıkları için kültürden kültüre önemli ölçüde farklılık gösterebilirler. Çoğunlukla bilinçsiz ve her yerde bulunan metaforik düşünce, kaçınılmazdır. Özellikle soyut kavramların gerçek bir özü vardır, ancak çoğu zaman bu durum metaforlarla genişletilir ve soyut kavramlar metaforlar olmadan tamamlanmış sayılmazlar. Kavramsal metaforlar günlük deneyimlere dayanır ve insanlar hayatlarını, metaforlar yoluyla edindikleri çıkarımlara dayanarak yaşarlar (Lakoff ve Johnson, 2003). Tüm bu bilgilerden yola çıkarak farklı kavramların metaforik algılarının belirlenmesiyle o kavrama atfedilen gerçek değer ortaya konabilir. Toplumun en temel yapısını oluşturan aile ve çocuğa verilen değer, her toplumda farklı olabilir ve bu durum bireylerin, ailelerin ve toplumların yaşayışını etkileyebilir. Aile ve çocuğa verilen değer ise aile ve çocuğa ilişkin metaforik algıların belirlenmesiyle ortaya konabilir.

Alan yazında Demirbilek ve Demirbilek (2020) tarafından yapılan bir çalışmada çocuk gelişimi bölüm öğrencilerinin anne ve çocuk eğitimine, Akgün (2016) tarafından yapılan çalışmada okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin çocuk ve okul öncesi öğretmenine, Pesen (2015) tarafından yapılan çalışmada ise velilerin çocuk kavramına yönelik metaforlarının incelendiği görülmüştür. Bolat ve Abbasoğlu (2023) ise çocuk, birey, anne ve baba kavramlarına ilişkin metaforları inceledikleri çalışmalarında çocuk kavramına kıyasla en az metaforun birey kavramı için üretildiğini, ebeveynlerin tutumlarına ilişkin hem özerkliği artırıcı hem de kontrol edici ebeveynlik eğilimleri olduğunu saptamışlardır. Ayrıca elde edilen bulguların, okul yöneticileri tarafından aile katılımı girişimlerinde kullanılabileceği vurgulanmıştır. Albtoush ve Ang (2021), Ürdün’de yayınlanan gazete köşe yazılarında siyasi ilişkileri açıklamada evlilik ve aile metaforlarının nasıl kullanıldığını incelemişler, Arap yöneticilerin siyasi ilişkilerini sosyokültürel gelenekleri ihlal eden çıkar evliliğine benzettiğini belirlemişlerdir. Yapılan çalışmalardan farklı olarak bu çalışmada, iki farklı kültürlerden ebeveynlerin, aileye ve çocuğa ilişkin metaforlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Alan yazında farklı kültürlerde aile ve çocuğa ilişkin metaforların karşılaştırıldığı herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda farklı kültürlerden ebeveynlerin aileye ve çocuğa ilişkin metaforlarının belirlenmesinin, aile ve çocuğa bakışta kültürün etkisinin ortaya konmasında

anamlı bir veri sunacağı düşünölmüştür. Farklı kültürlerle tanışmak bakış açılarını genişletebilir, empatiyi ve anlayışı geliştirebilir ve güçlü bir küresel vatandaşlık duygusu geliştirilmesine yardımcı olabilir. Ayrıca küreselleşen dünyanın çok kültürlü toplumlarında, kültürel çeşitliliği ve değerleri kucaklayan, uyarlanabilir yaklaşımlar gereklidir. Farklı kültürleri birleştiren dengeli bir yaklaşım için çabalamak, ebeveynlerin mutlu, sağlıklı ve başarılı çocuklar yetiştirmesine de yardımcı olabilir.

Çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- Türk ve Endonezyalı ebeveynlerin “aile” metaforları nelerdir?
- Türk ve Endonezyalı ebeveynlerin “çocuk” metaforları nelerdir?
- Aile ve çocuğa ilişkin metaforlarda kültürel farklılık/benzerlikler nelerdir?

Yöntem

Metot

Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji olarak da adlandırılan olgubilim deseninde tasarlanmış ve metaforlar yardımıyla katılımcıların “aile” ve “çocuk” kavramlarına ilişkin zihinsel imgeleri belirlenmeye çalışılmıştır. Olgubilim, günlük olarak sık karşılaşılan ve bireye yabancı olmayan ama anlamının tam olarak kavranamadığı olguların araştırılmasında kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Olgubilim, yaşanan olgu ile ilgili bilgiler elde etmek için olguyu deneyimleyen bireylerin görüşüne başvurulmuş nitel araştırma desendir. Bu desende oldukça fazla uygulama biçimi bulunmakla birlikte her birinde öznel deneyime öncelik verilmektedir. Olgubilim deseninde veri kaynağı birey veya gruplar olabilmektedir ve bu desende araştırmacının çıkış noktası olgudur. Araştırmacı, araştırmaya konu olan olgu üzerine birey veya grupların olguyu nasıl deneyimlediklerini, deneyimlediklerini nasıl anlamlandırdıklarını ortaya koyacak görüşme soruları belirler ve verilerini bu soruları üzerine toplar (Ceylan Çapar ve Ceylan, 2022). Olgubilim, günlük yaşamda sık ve farklı şekillerde karşılan, farkında olunan, fakat ayrıntısıyla ve derinlemesine bir anlayışa sahip olunamayan olgulara odaklanmaktadır. Olgunun ne anlama geldiği ve buna ilişkin deneyimleri ortaya çıkarmaya amaçlamaktadır. Bu doğrultuda araştırma problemi belirlenmiş, ilgilenilen olgu tanımlanmış, araştırma sorusu oluşturulmuş, probleme yönelik literatür incelenmiş, katılımcılar belirlenmiş, katılımcılara sorular sorularak veriler toplanmış, veriler analize hazırlanmış ve

sonuçlar temalara göre sunulmuştur (Tekindal ve Uğuz Arsu, 2020). Metafor analizi görüşme, gözlem veya doküman incelemeye göre daha kullanışlı ve kolay bir yöntemdir. Yüz yüze görüşme veya gözlem gibi yöntemler uygulanmadığında derinlemesine araştırma yapmak için metaforlardan etkin biçimde faydalanılabilmektedir (Güneş ve Fırat, 2016).

Çalışma Grubu

Çalışma grubunda, kolay ulaşılabilir ve ölçüt örnekleme yöntemiyle kendilerine ulaşılabilen, en az bir çocuğa sahip Türkiye (n=40) ve Endonezya'dan (n=45) gönüllü ebeveynler yer almıştır. Çalışma grubuna ilişkin bazı kişisel bilgilerin dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

	Değişken	Türkiye		Endonezya	
		n	%	n	%
Cinsiyet	Kadın	20	50,0	26	57,8
	Erkek	20	50,0	19	42,2
	Toplam	40	100,0	45	100,0
Yaş	25 yaş ve daha küçük	-	-	4	8,9
	26-35 yaş	11	27,5	34	75,6
	36 ve üstü	29	72,5	7	15,6
	Toplam	40	100,0	45	100,0
Öğrenim Durumu	İlkokul	4	10,0	-	-
	Ortaokul	4	10,0	2	4,4
	Lise	9	22,5	15	33,3
	Üniversite (ön lisans/lisans)	15	37,5	18	40,0
	Lisansüstü	8	20,0	10	22,2
	Toplam	40	100,0	45	100,0
Çocuk Sayısı	Tek çocuk	11	27,5	16	35,6
	İki çocuk	20	50,0	20	44,4
	Üç çocuk ve üstü	9	22,5	9	20,0
	Toplam	40	100,0	45	100,0

Tablo 1 incelendiğinde, çalışma grubunda yer alan Türk ebeveynlerin yaklaşık %50'si ve Endonezyalı ebeveynlerin %58'i annelerden oluşmaktadır, Türk ebeveynlerin yaklaşık %73'ü 36 yaş ve üzeri, Endonezyalı ebeveynlerin %76'sı 26-35 yaş grubunda; Türk ebeveynlerin yaklaşık %38'i ve Endonezyalı ebeveynlerin %40'ı üniversite mezunudur, Türk ebeveynlerin %50'si ve Endonezyalı ebeveynlerin yaklaşık %44'ü iki çocuk sahibidir.

Veri Toplama Araçları

Veri toplamada, katılımcı ebeveynlerin cinsiyet ve yaş gibi kişisel bilgilerinin sorgulandığı, aile ve çocuğa ilişkin metaforlarının belirlenmesi amacıyla “Aile...gibidir. Çünkü...” ve “Çocuk...gibidir. Çünkü...” cümlelerinin yer aldığı bir form kullanılmıştır. Formun başına çalışmanın amacı ve katılımcılardan ne yapmaları istendiğini açıklayan ve gönüllü onama dair bilgiler eklenmiş, form Türkçe ve İngilizce olarak hazırlanmıştır. İngilizce form Endonezyalı araştırmacı tarafından Endonezceye çevrilerek uygulamaya hazır hale getirilmiştir.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasından önce Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulundan etik izin alınmıştır (18.01.2022 tarih, 2022/01 toplantı no ve 42 sayılı karar). Verilerin toplanmasında katılımcılara sosyal medya aracılığıyla ulaşılmış, gönüllü onamları alınmıştır. Katılımcıların aile ve çocuk metaforlarının belirlenmesinde “Aile...gibidir.” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Geçerliğin sağlanmasında, cümle tamamlamada yer verilen metaforun gerçekte hangi anlama karşılık geldiğinin belirlenmesi için katılımcıların “Çünkü...” ile devam eden bir cümleyi tamamlamaları da istenmiştir. Türkiye verileri Türkçe, Endonezya verileri Endonezce diline çevrilen form kullanılarak toplanmıştır. Türkiye’den ve Endonezya’dan araştırmacılar ortak dil olarak İngilizce kullanmışlardır. Bu nedenle Endonezyalı ebeveynlerden toplanan veriler, önce İngilizceye daha sonra Türkçeye çevrilerek bulgular oluşturulmuştur. Verilerin toplanması 2022 yılı Şubat-Haziran aylarında, yaklaşık altı aylık sürede gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Veriler içerik analiziyle analiz edilmiş ve bu aşamada kodlama, ayıklama, kategori geliştirme, geçerlik ve güvenilirliği sağlama, bulguları yorumlama aşamaları izlenmiştir. Kodlama aşamasında, her bir katılımcıya bir kod verilmiştir. Örneğin T1, Türkiye’den bir numaralı katılımcıyı ve E1 Endonezya’dan bir numaralı katılımcıyı temsil etmektedir. Genel olarak tüm veriler incelendikten sonra veriler özetlenmiş, yorumlanarak kavramlar ve kategoriler bulunmuştur. Bu aşamada katılımcıların kavrama ilişkin metaforuna bir kod verilmiş, benzer metaforlara aynı kod verilmiştir. Daha sonra kodlar bir araya getirilerek kategoriler oluşturulmuştur. Kodlama ve kategori oluşturma aşamaları Türkçe

ve İngilizce formlar için ayrı ayrı yapılmıştır. Geçerlik ve güvenilirliğin sağlanmasında, öncelikle Türkçe ve İngilizce verilerin iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı değerlendirilmesi yapılmıştır. Daha sonra iki araştırmacı tarafından birlikte kod, kategori ve alt kategori sınıflandırmaları gözden geçirilmiş, katılımcıların “Çünkü...” ile başlayan metafora ilişkin açıklamaları incelenerek araştırmacıların kod-kategori sınıflandırmasında uyum sağlanmıştır. Bulgular tablolar halinde sunulmuş ve metafor sayıları verilerek yorumlanmıştır.

Bulgular

Tablo 2’de Türk ve Tablo 3’te Endonezyalı ebeveynlerin aile kavramına, Tablo 4’te Türk ve Tablo 5’te Endonezyalı ebeveynlerin çocuk kavramına ilişkin metaforları ve kategorik dağılımları verilmiştir. Kategorilerin her birinde metafor sayıları, metaforların her birine katılımcıların ifadeleriyle açıklamalı örneklere yer verilmiştir.

Kategori	Metaforlar	Metaforu kullanan sayısı	Metafora ilişkin açıklama örnekleri (Çünkü...)
Birlik/ beraberlik/ bütünlük	Ağaç*	3	Her mevsimi birlikte yaşadıkları en kuvvetli bağıdır.
	Düğüm	1	Birbirlerine bağlıdır.
	Toplum	1	Her üyenin kendine ait bir rolü ve sorumlulukları vardır.
	Güç	1	Birlikte olunca her zorluğu aşarlar.
	Toprak**	2	Herkesi bir arada tutar.
	Salata	1	Kalabalıklaştıkça tadı güzel olur.
	Bahçe	1	Bahçede her şey olur. Ağacı, yeşilliği, çiçeği beraberdir.
	Yapboz	2	Parçalar bir araya geldiğinde bütünlüğü ifade eder ve resim ortaya çıkar bir parça eksilirse bütün özelliğini kaybeder.
	Bütün pasta	1	Pasta yarım olmaz, hepsi birbirini tamamlar.
	Yapı taşı	2	Toplumun temelini oluşturan birliktir.
Toplam	10	15	
Psikolojik iyi olma	Sevgi***	2	Sevginin hissedildiği ortamdır.
	Mutluluk	1	Mutluluk verir.
	Çiçek	2	Çiçek gibi etrafa güzellik verir, iyi hissettirir.
	Huzur veren yer/sığınak	1	Her rahatlığı orada bulursun.
Toplam	4	6	
Yaşam kaynağı	Su	2	Her zaman ihtiyaç vardır.
	Güneş	1	Güneş ışığı olmadan dünyada hayat olmayacağı gibi aile olmadan da hayatın devamlılığı zordur.
	Yaşam kaynağı	3	Onsuz nefes alamazsın.
	Kan	1	Damarda kan nasılsa öyledir, olmazsa olmazdır.
	Yemek	1	Yaşamak için temel ihtiyaçtır.
Toplam	5	8	

	Hayat	1	Her zaman bizi sarıp sarmalar.
	Ev/yuva	2	Güven verir.
Korunma/ güven	Sığınak	1	Koşulsuz sevginin yuvasıdır.
	Liman	2	İnsanın dünya telaşından kaçıp sığındığı huzur limanıdır.
	Kale	1	Yuvanın içindekileri dışardakilere karşı korur, onlara kalkan olur.
	Toprak**	1	Seni korur, seni besler, seni sarar.
Toplam	6	8	
Gelişim	Ağaç*	2	Aile de sararır, solar, meyve verir, büyür, gelişir.
	Sevgi***	1	Birlikte büyür ve gelişir.
Toplam	2	3	

Ağaç*, toprak** ve sevgi*** farklı kategorilere yönelik açıklamaları olan metaforlardır.

Tablo 2'ye göre, Türk ebeveynlerin "aile" kavramına yönelik geliştirdikleri 24 adet metafor beş kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler en fazla metafor kapsamaları bakımından "birlik/beraberlik/bütünlük (15), korunma/güven (8), yaşam kaynağı (8), psikolojik iyi olma (6) ve gelişim (3)" olarak sıralanmaktadır. "Aile" kavramı için en çok kullanılan metaforun "ağaç" olduğu ve aileyle ilgili "korunma/güven" ve "yaşam kaynağı" kategorisinde de oldukça fazla sayıda metafor üretildiği dikkati çekmektedir. Türk ebeveynlerin toprak gibi yaşamın kaynağı sayılabilecek, sevgi ve mutluluk gibi psikolojik iyi olmaya işaret eden, yuva ve liman gibi güveni temsil eden metaforlar kullandıkları, buna göre Türk ebeveynler için ailenin birlik/beraberlik/bütünlük işlevinin önemli olduğu söylenebilir.

Tablo 3: Endonezyalı Ebeveynlerin "Aile" Kavramına İlişkin Metaforları ve Kategorik Dağılımları

Kategori	Metaforlar	Metaforu kullanan sayısı	Metafora ilişkin açıklama örnekleri (Çünkü...)
Birlik/ Beraberlik/ Bütünlük	Yansıma	2	Ailem ne kadar iyi/kötü olduğumu gösterir.
	Yol arkadaşı	1	Arabayı nereye sürersem -ister sağa ister sola, ister hızlı ister yavaş- hep yanımda olacaklar.
	Takım	1	İyiliklerin gerçekleşmesinde her zaman birbirimize yardım ederiz.
	Ayak kabı	1	Farklılar ama tek bir amaçları var.
	Çöp kovası	1	Her şey bir arada dağınıktır.
	Vücut	1	Hepsinin bir işlevi vardır ve birbirleriyle sinerjiktirler.
Toplam	6	7	
Psikolojik iyi olma	Okyanus/deniz	2	Ailenin geniş bir bakış açısı vardır; her engelin farklı bir tepkisi vardır. Bazen dalgalar ve kavurucu sıcaklar gibi gelen sorunlar oluyor ama yine de bakması güzel ve özleniyor.
	Gökkuşağı	2	Aile hayata renk verir.
	Tekne	1	Gemiye binmeyi severim.
	Bahçe	2	Birlikte mutluluğu bulacağımız yer
	Mutluluk	1	Böyle hissettirir.
	Cennet	1	Aile önemlidir.
Hayat	2	Aile paha biçilmez bir hazinedir	

Toplam	7	11	
Korunma/ güven	Ev/yuva	14	Nereye gidersek gidelim ya da herhangi bir sorunla karşılaşsaksak mutlaka eve ya da aileye geri döneceğiz.
Toplam	1	14	
Öğrenme ortamı	Okul	5	Büyüdüğünüz ve doğumdan itibaren öğrendiğiniz bir yer, sevgiyi verdiğiniz ve aldığımız bir yer.
Toplam	1	5	
Emek/ çaba	Çiçek yetiştirme	2	Dikkat edilen ve özen gösterilen her şey inşallah sonuçları güzel olacaktır.
Toplam	1	2	
En değerli şey	Hazine	4	En değerli hazine ailedir.
	Elmas	1	Elmaslar en değerli hazinedir.
Toplam	2	5	

Tablo 3'e göre, Endonezyalı ebeveynlerin "aile" kavramına yönelik geliştirdikleri toplam 19 adet metafor, altı kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler en fazla metafor kapsamaları bakımından "*korunma/güven (14), psikolojik iyi olma (11), birlik/beraberlik/bütünlük (7), en değerli şey (5), öğrenme ortamı (5) ve emek/çaba (2)*" olarak sıralanmaktadır. Endonezyalı ebeveynlerin toplumsal kurumlaşmanın en temel birimi olan "aile" kavramında öne çıkan işlevinin "koruma ve güvende olmayı sağlama" olduğu görülmektedir. Endonezyalı ebeveynlerin aile olgusunu takım gibi birlikte hareket etmeyi, gökkuşağı ve cennet gibi iyi duyguları içeren, yuva gibi güveni temsil eden, okul gibi öğrenme ortamını ve hazine gibi değerli şeyleri ifade eden metaforlar kullandıkları, baskın olarak Endonezyalı ebeveynler için ailenin koruyuculuk işlevinin önemli olduğu söylenebilir. "Aile" kavramı için en çok kullanılan metaforun "ev/yuva" olduğu ve ailenin "psikolojik iyi oluşu" sağlayan işlevine yönelik de oldukça fazla sayıda metafor üretildiği dikkati çekmektedir.

Tablo 4: Türk Ebeveynlerin "Çocuk" Kavramına İlişkin Metaforları ve Kategorik Dağılımları

Kategori	Metaforlar	Metaforu kullanan sayısı	Metafora ilişkin açıklama örnekleri (Çünkü...)
Bakım ve koruma	Çiçek *	5	Korunmaya ve yardıma muhtaçtır, sevgiyle büyümelidir.
	Meyve**	2	Sevgiyle büyüyen, çiçek açan sonra da meyveye dönüşendir.
	Tohum	2	Ailede büyür gelişir, olgunlaşıp meyveye dönüşür
	Fidan	1	Fidan sulandıkça büyür.
Toplam	4	10	
Eğitim	Beyin	1	Her daim kendini geliştirir.
	Beyaz sayfa	1	Ne doldurur ne yazar ve çizerseniz sana onu gösterir.
	Toprak	3	Ne ekersen onu biçersin.
Toplam	3	5	

Psikolojik iyi oluş	Mutluluk/ neşe/ sevinç	6	Çünkü aileye sevinç ve mutluluk verir.
	Tatlı	4	Pastanın tadı tuzudur.
	Hayat	1	Çocuğun olduğunda her şeyinin o olduğunu anlarsın
	Umut	1	Çünkü zamanı geldiğinde onlar bizi ayakta tutacaklar
	Maskot	1	Olmazsa olmaz.
	Çiçek*	1	Yuvayı güzelleştirir.
	Can	2	Evin can suyudur. Neşe verir, güzeldir.
Toplam	7	16	
Masumi-yet/ saflık	Melek	1	Tertemiz ve günahsızdır.
	Saflık	1	İnsanın yaşı kaç olursa olsun hep bir yanı çocuk olarak kalır.
	Su	1	Berrak, temiz ve doğaldır.
Toplam	3	3	
Anne baba- nın parçası/ yansımaları	Meyve**	1	Anne ve babanın eksik ve fazla hangi yönü varsa çocuğa yansır.
	Ayna	1	Ebeveyne benzer.
Toplam	2	2	
Sorumluluk	Sabır	1	Çocuğun muhteşem güzellikleri özellikleri yanında tahammülü zorlaştıran yanları da var koşulsuz sevdiğiniz çocuğunuza koşulsuz sabır da göstermek gerek çünkü sınırları zorlar.
Toplam	1	1	
Yatırım	Gelecek	3	Gelecek bilinmez ama bir taraftan da bugünden yaptığınız yatırımlar geleceğinizi şekillendirir.
Toplam	1	3	

Çiçek* ve meyve** farklı kategorilere yönelik açıklamaları olan metaforlardır.

Tablo 4'e göre, Türk ebeveynlerin "çocuk" kavramına yönelik geliştirdikleri toplam 19 adet metafor yedi kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler en fazla metafor kapsamaları bakımından "psikolojik iyi oluş (16), bakım ve koruma (10), eğitim (5), masumiyet /saflık (3), yatırım (3), anne-babanın parçası/ yansımaları (2), sorumluluk (1)" olarak sıralanmaktadır. Türk ebeveynler "çocuk" kavramını açıklarken çocuğun aileye mutluluk veren, psikolojik olarak iyi hissettiren varlık olduğunu vurgulayan metaforlar kullanmışlardır. "Çocuk kavramı için "mutluluk/neşe/sevinç" gibi duyguları temsil eden metaforlar kullanmanın yanında bakım ve koruma gerektiren varlığı temsil eden metaforları da çok sayıda kullanmıştır. Türk ebeveynlerin, çocuk olgusunu kendilerini iyi hissettiren, bakıma ve korunmaya muhtaç birey olarak gördükleri söylenebilir.

Tablo 5: Endonezyalı Ebeveynlerin “Çocuk” Kavramına İlişkin Metaforları ve Kategorik Dağılımlar

Kategori	Metaforlar	Metaforu kul- lanan sayısı	Metafora ilişkin açıklama örnekleri Çünkü...
Bakım ve koruma	Bitki	3	Mükemmel büyümeyi sağlamak için uygun şekilde beslenmeli ve korunmalıdır.
	Tohum	2	Onunla ilgilenmemiz, onu tüm kalbimizle korumamız gerekiyor ki güçlü ve sağlam büyüsün.
Toplam	2	5	
Eğitim	Boş kağıt/defter	4	Nasıl bir çocuk olmak istediğimiz ebeveynlerin kararıdır.
	Asker	1	Öğrenmeleri ve eğitilmeleri gerekiyor.
	Filiz	1	Nasıl bir yetişkin olacağı, çocukluğunda ebeveynlerinin nasıl yetiştirdiğine bağlıdır. Ta ki o (filiz) iyi bir şekilde büyüyen ve ebeveynlerini gururlandıracak başarılar elde edene kadar.
	Hamur	1	Kolayca özümserler ve istediğimiz şekilde verel biliriz.
Toplam	4	7	
Anne babanın parçası/ yansıması	Benim parçam	4	Tamamen kendimizin bir parçası, en iyisini vermek istiyoruz
	Lamba	1	Çocuklar bugüne kadar yaptığımız eylemlerin gölgesini gösteren ve ortaya çıkaran ışık olacaklar.
	Ayakkabı	1	Onlar tam olarak ailelerine benzerler.
	Meyve	1	Ağaçtan çıkan bir üründür.
Toplam	4	7	
Yatırım	Ahirete yatırım/ tasarruf	3	Dünyada yaşlandıkça çocuklarımıza ihtiyaç duyacağız; öldüğümüzde de onların dualarına ihtiyacımız var.
Toplam	1	3	
Değerli varlık	Hediye	1	Elhamdulillah ilgilenmemiz, sevmemiz ve eğitmemiz gereken bir hediye verildi.
	İnanç/din	2	Yaşayan insanlar din tarafından yönlendirilmeli.
	Lütuf	1	Çocuklar en güzel servet gibidir.
	Mücevher/ altın/inci/elmas	6	Değerli, onları doğru şekilde eğitebildiğimizde daha da parlayacaklar.
	Sağlık	1	Paha biçilemez
	Hazine/servet	2	Çocuklarımızı doğru şekilde yetiştirebilirsek paha biçilemez bir şey olacaklar.
Toplam	6	13	
Sorumluluk	Gemi yükü	1	Hedefe teslim etme sorumluluğu var.
	Melek	2	Çocuğum bir ebeveyn olarak beni her zaman birçok yönden öğrenmeye motive ediyor; bir ebeveyn olarak her zaman cevap verebilmeli ve iyi örnekler verebilmeliyim. Çünkü bağımsız ve işbirlikçi çocuklara sahip olmak istiyorum.
	Prenseler	1	Onlara prenses gibi davranmalı ve yanıtılmaları için onları dikkatle yönlendirmeliyim.
Toplam	3	4	

Öğretici	Öğretmen	2	Çocuklar yüzünden öğrenmeye devam etmeliyim. Bir öğretmen öğrenilen her bölümde mutlaka sınav verecektir.
Toplam	1	2	
Psikolojik iyi oluş	Işık	1	Işık olmazsa hayat karanlık olur.
	Ayak	1	Bu bizi ayakta tutabilir ve ileriye taşıyabilir.
	Her şey	1	Çocuklarım benim hayatımdır.
Toplam	3	3	

Tablo 5'e göre, Endonezyalı ebeveynlerin "çocuk" kavramına yönelik geliştirdikleri toplam 25 adet metafor yedi kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler en fazla metafor kapsamaları bakımından "*değerli varlık (13), eğitim (7), anne babanın parçası/yansıması (7), bakım ve koruma (5), sorumluluk (4), yatırım (3), psikolojik iyi olma (3) ve öğretici (2)*" olarak sıralanmaktadır. Endonezyalı ebeveynler "çocuk" kavramını açıklarken, çocuğun değerli varlık olduğunu vurgulayan "mücevher, altın, inci, elmas" gibi değerli olan nesnelere temsil eden metaforlar kullanmışlardır. Endonezyalı ebeveynlerin çocuk için eğitilmesi gereken varlık olmalarını vurgulayan metaforlar yanında çocuklarını kendi parçaları olarak gördükleri metaforlarının sayısı da oldukça fazladır. Endonezyalı ebeveynlerin, çocuk olgusunu daha çok değerli varlıklarla ilişkilendirerek birey olarak değerine odaklandıkları, kendilerinin bir yansıması ve eğitilmesi gereken varlıklar olarak gördükleri söylenebilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada Türk ve Endonezyalı ebeveynlerin aile ve çocuğa bakış açıları metaforlar aracılığıyla incelenerek kültürler arası benzerlik ve farklılıklar ortaya konmaya çalışılmıştır. Kelimelerin bireyde çağrıştırdığı kavram olarak metaforlar, toplumsal hafızada ortak kültürün bir ürünü olarak varlıklarını sürdürürler, bireylerin dünyaya bakış açılarını çevreleri, kültürleri ve bedenleriyle olan günlük deneyimlerini şekillendirirler (Demir ve Karakaş Yıldırım, 2019).

Çalışmada Türk ebeveynlerin "aile" kavramı için ağırlıklı olarak birlik/beraberlik/bütünlüğü vurgulayan "ağaç" metaforunu kullandığı; Endonezyalı ebeveynlerin ise ağırlıklı olarak korunmayı/güveni vurgulayan "yuva" metaforunu kullandığı görülmüştür. Üretilen metaforlara göre her iki kültürde de ailenin birlik ve beraberliği ve güven ortamını temsil ettiği söylenebilir. Ancak iki kültürün aileye ilişkin bakış açılarında, farklı özelliklerin öncelikli olduğu görülmektedir. Endonezyalı ebeveynler aileyi daha çok güven ve psikolojik iyi oluş özellikleriyle ilişkilendirirken Türk ebeveynler birlik/beraberlik özelliğini daha çok

vurgulamışlardır. Farklı etnik gruplardan oluşan ve bir Güneydoğu Asya kültürel alanında yer alan Endonezya kolektivist bir kültür özelliği göstermektedir (Gündüz ve Gültekin Akduman, 2021). Bu çalışmada Endonezyalı ebeveynlerin “aile” kavramına yönelik “yuva” metaforunu kullanmaları, geleneksel aile yapısının koruyuculuk işlevini öne çıkaran bir yaklaşım olarak değerlendirilebilir. Geleneksel toplumlarda aile bireyleri çoğunlukla birbirleri arasında kenetlenerek ve uyum göstererek güvenliği sağlamaktadırlar. Endonezya’daki tüm farklı etnik gruplarda sosyal ilişkilerde uyum, temel bir değerdir. Ailede, “slamet” adı verilen ruhsal bir durum olarak ifade edilen uyum ve duygusal sakinlik durumu yaratmaya çalışırlar. Kozmik uyumun bozulması dua ederek ve adak sunarak giderilir, böylece kötü güçlerin topluma zarar vermemesi sağlanır. Endonezyalı ebeveynler çocuğa aile dışındaki dünyayı, itaatsiz bir çocuğu cezalandıracak güçlerle dolu, gizemli ve tehlikeli bir yer olarak sunarlar (Albert vd., 2005). Bu nedenle aile kavramı için koruyuculuk işlevini yansıtan “yuva” benzetmesini yaptıkları düşünülebilir. Türkiye’de ise ailelerin köklü geçmişle geleneksel ve çağdaş aile yapılarını barındırdığı söylenebilir (Baran ve Atlı, 2016). Bolat ve Abbasoğlu (2023), çalışmalarında annelikle ilgili metaforlarda şefkat ve kutsallığın vurgulandığını, babalıkta ilgili metaforlarda ise kültürel cinsiyet rolleriyle uyumlu koruma ve rehberlik metaforlarının öne çıktığını, ebeveynlerin sevgi dolu yönüne daha az vurgu yapıldığını saptamışlardır. Türkiye’de hızlı kentleşme ve sosyoekonomik değişim süreciyle birlikte doğunun kolektivist yaklaşımına özgü ilişkisellik hala değerli iken çocuk yetiştirmede batının bireyselci ve özerkliğine daha fazla yer açılmıştır (Kağıtçıbaşı ve Ataca, 2017). Çalışmaya katılan Türk ebeveynler aile işlevselliği açısından bütünlük duygusunu vurgulayarak birbirleri arasındaki güçlü bağa dikkat çekmişlerdir. Bütünlük duygusu güçlü aile, karşılaşacağı stres verici durumları daha kolay bir biçimde yöneterek ailenin yaşam kalitesini yükseltebilir. Dolayısıyla aile kavramı için Türk ebeveynlerin ağırlıklı olarak kolektivist kültürün özelliklerini yansıtan görüşler ifade ettikleri söylenebilir. Her iki kültürde de özellikle aile kavramına yönelik benzer işlevler (birlik/beraberlik/bütünlük, korunma/güven, yaşam kaynağı, psikolojik iyi olma, gelişim ve öğrenme ortamı) vurgulanmakla birlikte, bu cevapların sıklık dağılımına göre öne çıkan aile özellikleri açısından sıralamanın farklı olduğu dikkati çekmektedir. Her iki kültürün de kolektivist kültür özelliği taşıdığı dikkate alındığında bu benzerliklerin olması beklenen bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Çalışmada Türk ebeveynlerin Endonezyalı ebeveynlerden daha çeşitli metaforlar ürettiği dikkati çekerken Endonezyalı bazı ebeveynlerin özellikle aile kurumunun değerini öne çıkaran metaforlar ürettiği görülmüştür. Türk ebeveynlerin ailenin yaşamsal önemini vurgulayan benzetmeleri de Türk kültüründe ailenin ne denli önemli olduğunu göstermektedir.

Her toplumun kendine özgü kültürel değer yargıları vardır ve bu değer yargıları bir toplumdan diğerine değişiklik gösterebilir (Aksoy, 2005). Örneğin Güneybatı Asya kültürel alanında yer alan Ürdün’de evlilik ve aile metaforlarına yönelik yapılan bir çalışmada, Arap kültüründe utandırmanın, normların, sosyal ve kültürel değer sistemini ihlalini ifade eden bir aşağılama olduğu, Ürdünlü bazı gazete köşe yazarlarının utandırma yoluyla kınama konusunda özellikle evlilik/aile metaforlarını kullandıkları belirtilmiştir. Siyasilerin evlilik/aile metaforlarını nasıl kullandıklarının incelendiği çalışmada, erkek merkezliliğin kalıplaşmış tutum olduğu ve böylece Arap kültüründe ataerkil evlilik/aile kavramı geleneğini yansıttığı vurgulanmıştır (Albtoush ve Ang, 2021). Endonezya ve Türkiye, daha çok kolektivist olarak değerlendirilebilecek kültürlerdir ve bu açıdan benzerlik gösterebilirler. Ancak hiçbir kültürün tamamen ve mutlak olarak bireyci veya kolektivist olamayacağını da dikkate almak gerekir. Kolektivist kültürlerde dikkati çeken davranışsal özelliklerden biri de bağlılık ihtiyacıdır (Gözün Kahraman, 2021). Bu çalışmada kolektivist olarak değerlendirilebilecek her iki kültürden ebeveynlerin, aile kavramına ilişkin bağlılık ihtiyacını yansıtan benzetmeler kullandıkları görülmüştür. Ayrıca Türk ve Endonezyalı ebeveynlerin kullandıkları metaforlar dikkate alındığında, aile kavramına yükledikleri anlamlarda iki kültür arasında farklılıkların da olduğu söylenebilir. Burada kültürün görünür özellikleri olduğu kadar tercihleri, değerleri, düşünce kalıpları ve inançları içeren görünmeyen kısmı olduğunu dikkate almak gerekir. Hall’un “Kültürel Buzdağı Modeli”ne göre kültürün %90’ı bu görünmeyen bileşenler tarafından şekillenir (Gözün Kahraman, 2021). Bu çalışmada da iki kültür arasında düşünce kalıplarındaki farklılıklar net olarak görülmektedir. Örneğin Endonezyalı ebeveynler birlik ve beraberlik için “yansıma, ayakkabı, vücut” gibi benzetmeleri kullanırken Türk ebeveynler “ağaç, toprak” gibi doğayla ilgili benzetmeleri tercih etmişlerdir. Bu durum iki kültürün tercih ve düşünce kalıplarındaki farklılığın bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Çalışma sonucunda Türk ebeveynlerin “çocuk” kavramı için ağırlıklı olarak psikolojik iyi oluşu vurgulayan “mutluluk/sevinç/neşe” ve bakım ve korunmaya muhtaç olduğunu yansıtan “çiçek/fidan” gibi metaforları kullandığı görülmüştür. Endonezyalı ebeveynlerin ise ağırlıklı olarak değerli varlık olduğunu vurgulayan “mücevher/hediye” ve eğitilmesi gereken varlık olduğunu yansıtan “boş kâğıt/defter” metaforlarını kullandıkları belirlenmiştir. Üretilen metaforlara göre her iki kültürde de çocuğa değer verildiği ve çocuğun bakım, eğitim, korunma gibi ihtiyaçları olan birey olarak görüldüğü söylenebilir. Ancak iki kültürün çocuğa ilişkin bakış açılarında farklı özelliklerin öncelikli olduğu dikkat çekmektedir. Endonezyalı ebeveynler çocuğun birey olarak değerine ve eğitimine odaklanırken Türk ebeveynler çocuğun kendilerine sağladığı psikolojik iyi oluşa odaklanarak çocuğu daha çok

korunmaya muhtaç birey olarak algılamışlardır. Çocuğa atfedilen değer, ailenin işlerlik türünü yansıtmaları açısından önemlidir (Kağıtçıbaşı, 1995). Sonuçlar bu açıdan değerlendirildiğinde Türk ve Endonezyalı ebeveynlerin çocuğu nasıl gördüklerine ilişkin bazı farklılıklar olduğu söylenebilir. Endonezyalı ebeveynler hem kategorik hem de metafor sayısı olarak Türk ebeveynlerden daha çeşitli cevaplar vermişlerdir. Türk ebeveynler, çocukla ilgili kullandıkları metaforlarda ağırlıklı olarak çocuğun psikolojik değerini vurgulamakla birlikte çocuğun zayıf ve korunmaya muhtaç varlık olduğunu da ifade etmişlerdir. Çocuğun psikolojik değeri, çocuk sahibi olmanın mutluluk, keyif, ebeveyne arkadaş olma, gurur gibi psikolojik faydaları ve ebeveynlerin çocuk sahibi olmakla elde ettikleri başarıya duygusuyla ilişkilidir (Kağıtçıbaşı ve Ataca, 2017). Sosyoekonomik gelişmeler ve artan eğitim düzeyine paralel olarak Türkiye’de ebeveynler çocuklarına faydacı/ekonomik değerden çok psikolojik değer atfetmektedirler (Çetin ve Pektaş, 2021). Çocuk kavramı, özellikle kolektif toplumlarda aile ve toplumla yakından ilişkili bulunmaktadır (Hofstede, 1980). Türk ve Endonezyalı ebeveynlerin “mücevher/hediye, lütuf, servet, gelecek, umut” gibi metaforlarının kolektif düşünce tarzıyla tutarlı olduğu söylenebilir. Günümüzde maddi alandaki bağımsızlıkla birlikte duygusal alandaki bağımlılığı birleştiren aile modeli dikkate alındığında, çocuğun psikolojik değeri de beklenen bir sonuç olarak düşünülebilir. Ayrıca bu çalışmada Türk ebeveynlerin çocuğa masumiyet ve bağımlılık atfettikleri görülürken Endonezyalı ebeveynler çocuğun birey olarak değerini vurgulayan ve eğitilmesi gereken bir varlık olduğunu yansıtan ifadeler kullanmışlardır. Endonezya halkı için çocukları toplumun saygın üyeleri olacak şekilde yetiştirmek, normatif bir yaşam görevi ve yaşam düzeninin bir parçasıdır (Mulder, 1992). Endonezya kültüründe ebeveynlerin en önemli görevi, çocuklarını toplumun saygın üyeleri anlamına gelen “insan” olacak şekilde eğitmektir. Bu eğitim sürecinde, çocuğun Cava kültürünün kurallarını öğrenmesi gerekmektedir (Albert vd., 2005). Bu çalışmaya katılan Endonezyalı ebeveynler Cava kültürünün hâkim olduğu bölgede yaşamaktadırlar ve Endonezya’da nüfusun çoğunluğu (%41) Cavalılardan oluşmaktadır. Endonezya’da yetişkin yaşamının temel amacı çocuk sahibi olmaktır ve bu çocukları toplumda saygı duyulan iyi insanlar olarak yetiştirmek yaşam düzeninin bir parçasıdır. Bu kültürde çocuklara yaşamın oldukça erken dönemlerinde, olumsuz duygularını bastırması ve başkalarını rahatsız etmeden bunlarla başa çıkmasının öğretilmesi çok önemlidir (Gash ve Murphy, 2004). Sonuçta Türk ebeveynler çocuğa bakış açılarında çocuğun kendilerini iyi hissettirmesini vurgulamakla birlikte bakıma muhtaç ve korunması gereken varlık olduğunu ifade ederken Endonezyalı ebeveynler çocuğun varlığının değerine dikkat çeken ve eğitilmesi gerektiğini vurgulayan açıklamalarda bulunmuşlardır. İki kültürün çocuğa bakış açısındaki bu farklılık, değer yönelimlerindeki farklılıklardan kaynaklanabilir.

Kültürel değişkenliği anlamının bir boyutu da değer yönelimleridir. Değerler, düşünce ve davranışların gerekçelendirilmesine rehberlik edebilir (Gözün Kahraman, 2021). Kültürün temel çekirdeğini geleneksel fikirler ve özellikle onlara bağlı değerler oluşturur (Hofstede, 1980). Bu açıdan bakıldığında Endonezya kültürünün Hindu ve Budist mirasının etkisiyle çocuğun değerli bir varlık olmasına daha çok vurgu yaptığı düşünülebilir. Türkiye ve Endonezya halkının büyük çoğunluğu Müslüman olmakla birlikte Endonezya'da Hinduizm, Budizm ve Konfüçyanizm olmak üzere bazı geleneksel inançların etkisinin olabileceğini dikkate almak gerekir. Öğretilere dayanan bu inançların temel felsefesi insanın evrenin bir parçası olduğu, duyguları dizginleme, ahlâken temizlenme, insanları eşit görme, insanlara ve diğer canlılara sevgi ve şefkat gösterme gibi ilkelere dayanmaktadır. Budizm, tüm canlıları eğitmeyi ve onlara faydalı olmayı ihtiva eden buyruktur (Güç ve Sert, 2020). Evlada saygı ve otoriteye saygı gibi geleneksel Konfüçyüsçü değerler, Asyalı ebeveynliğin pek çok ilkesinin temelini oluşturur. Asya ebeveynlik felsefesinin, çocuklarda dayanıklılığı ve öz disiplini teşvik ettiği gösterilmiştir. Çalışma bulgularına göre Türk ve Endonezyalı ebeveynler için aile ve çocuğun değerli olduğu, bu durumun ise toplumun yapısında belirleyici role sahip olacağı söylenebilir. Metaforların düşüncelerin temel parçası olduğundan (Gibbs, 2011) ve insanların hayatlarını metaforlar yoluyla edindikleri çıkarımlara dayanarak yaşadıklarından (Lakoff ve Johnson, 2003) hareketle, her iki kültürde de aile içi ilişkilerin ve çocuk yetiştirmeye yönelik tutumların yönünün de olumlu olması beklenebilir.

Sonuç olarak, Türk ve Endonezya gibi iki farklı kültürden ebeveynlerin aile ve çocuğa ilişkin olarak ortak metaforları olsa da kültürel özelliklerin aile ve çocuğa bakış açısı üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Aile ve çocuğa bakış, bireylerin tutum ve davranışlarını yönlendirebilmektedir. Bu nedenle aile ve çocuğa bakışı etkileyen faktörlerin belirlenmesi önemlidir. Kültür, bireylerin olay ve olgulara bakışını etkileyen önemli bir faktördür. Günümüzün küreselleşen dünyasında, farklı kültürlerin göç veya kitle iletişim araçlarıyla etkileşime girmesi kolaylaşmıştır. Bu nedenle, hangi ülkede olursa olsun çocuk gelişimi ve eğitimi alan çalışanlarının, çocuk ve aileye ilişkin durumları değerlendirirken kültürel faktörleri dikkate almaları önerilebilir. Bu çalışmada kültürel etkileri belirlemenin öneminden hareketle iki farklı kültürden ebeveynlerin aile ve çocuk metaforları karşılaştırılmıştır. Benzer bir çalışmanın daha fazla sayıda ülkeden ebeveynlerle gerçekleştirilmesi önerilebilir. Ayrıca bu çalışmada yalnızca ebeveynlerin görüşleri ele alınmıştır, aile kurmaya aday olduklarından bekar gençlerin görüşlerinin alınması önerilebilir. Bunun yanında aile sistemini oluşturan diğer yapılarla ilgili metafor çalışmaları yapılabilir. Yapılacak akademik çalışmalarda metafor veri analizi, nicel verileri destekleyecek şekilde kullanılabilir.

Extended Abstract

The culture that is created, maintained, and perpetuated influences individual, family, and social life. Each society has its own set of values, which can vary significantly from one to another. In different cultural contexts, concepts such as the definition of parenting, parenting priorities, the definition of a child, and appropriate child behavior can differ based on the criteria of both the child and the society in which the family is situated.

In traditional Asian culture, the family unit is valued more than the individual. While the family guides and protects the individual, it acts as a link between the individual and the society (Yunus, 2005). Examples of Asian culture can be observed in Indonesia, part of Southeast Asia, and Türkiye, part of Southwest Asia. Indonesia hosts over 300 ethnic groups, each with its own unique language, history, and culture. The majority of the population is Muslim and consists of Javanese (41%) who have blended their practices such as wedding and childbirth rituals with Hindu and Buddhist heritage (Gündüz and Akduman, 2021). Türkiye, on the other hand, is a country that bears the traces of many civilizations, where the most of the population is Muslim and speaks Turkish. Türkiye and Indonesia, which belong to the same broader cultural area, have both similarities and differences are countries with similar and different aspects. The basic building block of society is the family and the meaning attributed to the child within the family can be shaped by these similarities and differences of cultures.

Individuals' level of knowledge and opinions on a subject can have an impact on their attitudes and behaviors on that subject. In addition to using interviews or standard measurement tools, an effective way to shape individuals' perspectives on events and their behaviors in daily life is to explore their metaphorical perceptions of the subject. Unlike the studies conducted, in this study, it was aimed to examine the metaphors of parents from two different cultures about the family and the children. Identifying these metaphors is expected to provide meaningful data on how culture influences perceptions of family and children. Exposure to different cultures can broaden perspectives, foster empathy and understanding, and cultivate a strong sense of global citizenship. Furthermore, in the multicultural societies of the globalized world, adaptive approaches that embrace cultural diversity and values are essential.

Striving for a balanced approach that combines different cultures can also help parents raise happy, healthy, and successful children.

In the study, answers to the following questions were sought:

- What are the “family” metaphors of Turkish and Indonesian parents?
- What are the “child” metaphors of Turkish and Indonesian parents?
- What are the cultural differences/similarities in metaphors about family and child?

Method

The study utilized a phenomenological design, one of the qualitative research methods, to determine participants' mental images of the concepts of “family” and “child” through metaphors.

Study Group

The study group included volunteer parents from Türkiye (n=40) and Indonesia (n=45) who had at least one child. Participants were selected using the criterion sampling method for easy accessibility.

Data Collection Tools

In the data collection process, personal information such as gender and age of the participating parents was gathered. To determine the metaphors for “family” and “child,” a form with sentences such as “Family is like... Because...” and “Child is like... Because...” was used. The form included an introductory section explaining the purpose of the study, instructions for the participants, and information about voluntary consent. It was prepared in both Turkish and English.

Data Collection

In the collection of data, the participants were reached through social media and their voluntary consent was obtained. Turkish data were collected using the form in Turkish and Indonesian data were collected using the English form.

Analysis of Data

The data were analyzed using content analysis. This process involved several stages: coding, extraction, category development, ensuring validity and reliability, and interpreting the findings. In order to ensure validity and reliability, first of all, the data obtained in Turkish and English were evaluated separately by three researchers. Then, in a joint panel, code, category, and subcategory classifications were reviewed. By examining the participants' explanations starting with “Because...,”

harmony was achieved in the code-category classification among the researchers. The findings were presented in tables and interpreted using metaphor numbers.

Results

The metaphors and categorical distributions of Turkish and Indonesian parents regarding the concepts of family and child are given. The number of metaphors in each category and examples of each metaphor with explanations from the participants are included.

24 metaphors developed by Turkish parents for the concept of “family” are grouped under five categories. These categories are listed as “unity/togetherness/integrity (15), protection/trust (8), source of life (8), psychological well-being (6) and development (3)”. A total of 19 metaphors developed by Indonesian parents for the concept of “family” were grouped under six categories. These categories, which encompass the most metaphors, are listed as follows: “protection/trust (15), psychological well-being (11), unity/togetherness/integrity (7), the most valuable thing (5), learning environment (5) and labor/effort (2)” is listed as.

A total of 19 metaphors developed by Turkish parents for the concept of “child” are grouped under seven categories. These categories, which encompass the most metaphors, are listed as follows: “psychological well-being (16), care and protection (10), education (5), innocence / purity (3), investment (3), part/reflection of the parents (2), responsibility (1)”. A total of 25 metaphors developed by Indonesian parents for the concept of “child” are grouped under seven categories. These categories include the most metaphors: valuable asset (13), education (7), part/reflection of parents (7), care and protection (6), responsibility (4), investment (3), psychological well-being (3) and instructional (2)”.

Discussion, Conclusion and Recommendations

This study examined Turkish and Indonesian parents’ perspectives on family and children through metaphors, aiming to reveal intercultural similarities and differences. Metaphors, as concepts that words evoke in the individual, continue their existence in social memory as a product of common culture, shaping individuals’ perspectives in the world and in their daily experiences with their environment, culture and body (Demir and Karakaş Yıldırım, 2019).

In the study, Turkish parents mainly used the “tree” metaphor, which emphasizes unity/togetherness/integrity, for the concept of “family”; It has been observed that Indonesian parents mainly use the metaphor of “home”, which emphasizes

protection/trust. In this study, Indonesian parents' use of the "home" metaphor for the concept of "family" can be seen as highlighting the protective function of the traditional family structure. While the study noted that Turkish parents produced a more diverse range of metaphors compared to Indonesian parents, it was observed that some Indonesian parents emphasized the value of the family institution in their metaphors. Analogies from Turkish parents reflected a broader spectrum of perspectives on family and child concepts. Every society has its own cultural value judgments, and these value judgments may vary from one society to another (Aksoy, 2005). Indonesia and Turkey are cultures that can be considered more collectivist, and they may be similar in this respect. However, it should be noted that no culture can be completely and absolutely individualist or collectivist. One of the behavioral characteristics that attracts attention in collectivist cultures is the need for commitment (Gözün Kahraman, 2021). In this study, it was observed that parents from both cultures, which can be considered collectivist, used metaphors reflecting the need for commitment regarding the concept of family.

As a result of the study, it was found out that Turkish parents mainly used metaphors such as "happiness/joy/elater", which emphasizes psychological well-being, and "flower/sapling", which reflects the need for care and protection, for the concept of "child". It has been determined that Indonesian parents mainly use the metaphors of "jewelry/gift", which emphasizes that it is a valuable asset, and "blank paper/notebook", which reflects that it is an asset that needs to be educated. The value attributed to the child is important in that it reflects the family's functioning type (Kağıtçıbaşı, 1991). When the results are evaluated from this perspective, it can be said that there are some differences in how Turkish and Indonesian parents perceive the child. Differences in how two cultures view children may arise from their value orientations. One dimension of understanding cultural variability is value orientations. Values can guide the justification of thoughts and behaviors (Gözün Kahraman, 2021). From this perspective, it can be considered that Indonesian culture, influenced by its Hindu and Buddhist heritage, places more emphasis on the child as a valuable asset. Although the majority of people in both Turkey and Indonesia are Muslims, the influence of traditional beliefs such as Hinduism, Buddhism, and Confucianism should be taken into account when considering cultural differences in Indonesia.

As a result, it has been determined that although parents from two different cultures, Turkish and Indonesian, have common metaphors regarding family

and children, cultural characteristics have an impact on their perspective on family and child. The following suggestions have been developed in line with the relevant literature and study findings:

- Views of family and children can direct individuals' attitudes and behaviors. Therefore, it is important to determine the factors that affect the view of the family and the child. Culture is an important factor that affects individuals' perspective on events and facts. In today's globalizing world, it has become easier for different cultures to interact through migration or mass media. For this reason, regardless of the country, it can be recommended that child development and education professionals take cultural factors into consideration when evaluating situations related to children and families.
- In this study, the family and child metaphors of parents from two different cultures were compared, highlighting the importance of understanding cultural influences. It is recommended to conduct similar studies with parents from various countries to gain a broader perspective. Additionally, since this study only included parents' opinions, future research should consider including the views of single young individuals, who are potential future parents. Metaphor studies can also be extended to other elements of the family system. Furthermore, metaphor data analysis can complement quantitative data in academic research, providing a richer and more nuanced understanding of cultural perceptions.

Etik Beyan / Ethical Statement: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur. / It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.

Finansman / Funding: Yazarlar, bu araştırmayı desteklemek için herhangi bir dış fon almadıklarını kabul ederler. / The authors acknowledge that they received no external funding in support of this research.

Yazar (lar) / Author (s): Özlem GÖZÜN KAHRAMAN, Arzu ÖZYÜREK, Intan PUSPITASARI

İntihal / Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi. / This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

Kaynakça

- Akgün, E. (2016). Okul öncesi öğretmen adaylarının “çocuk” ve “okul öncesi öğretmeni” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(4), 1652-1672.
- Aksoy, A. B. (2005). Farklı kültürlerde ebeveynlik, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13 (2), 333-335.
- Aksoy, A., Kılıç, Ş., & Gözün Kahraman, Ö. (2009). Asya kültürlerinde ebeveynlik stilleri ve uygulamaları. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18 (2), 14-25.
- Albert, I., Trommsdorff, G., Mayer, B., & Schwarz, B. (2005). Value of children in urban and rural Indonesia: Socio-demographic indicators, cultural aspects, and empirical findings. Erişim: <https://www.researchgate.net/publication/30014398>, 27.01.2024.
- Albtoush, M. A., & Ang, P. S. (2021). Marriage and family metaphors in online Jordanian sociopolitical editorials. *Journal of Modern Languages*, 31 (1), 22-43.
- Atunbey, T., & Yağbasan, M. (2020). Kültürlerarası çalışmalarda yöntemler, yaklaşımlar ve kuramlar üzerine genel bir değerlendirme. *Karadeniz İletişim Araştırmaları Dergisi E-KIAD*, 10 (2), 1-18.
- Bahadır, İ. (2023). “Kültür, Farklılık ve İletişim” üzerine bir inceleme. *Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 5(1), 65-69. <https://doi.org/10.55055/mekcad.1286304>
- Baran, G., & Atlı, S. (2016). Tarihsel süreçte aile ve aile kuramları. G. Baran (Ed.). *Aile Yaşam Dinamiği içinde* (37-59). Ankara: Pelikan.
- Bolat, Ö., & Abbasoğlu, B. (2023). Analysis of parents' metaphors regarding the concepts of mother, father, child and individual in terms of parental involvement. *Research on Education and Psychology (REP)*, 7 (1), 127-148.
- Çapar Ceylan, M., Ceylan M. (2022). Durum çalışması ve olgubilim desenlerinin karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 295-312.
- Çetin, A., & Pektaş, D. (2021). Güneybatı Asya kültürel alanı. Özyürek ve A.Çetin (Ed.). *Farklı Kültürlerde Aile ve Çocuk içinde* (233-262). Ankara: Vize.
- Çiçekler, A. N., & Aydın, T. (2019). Kavramsal metafor kuramı ve belagat: karşılaştırmalı bir inceleme. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (16), 14-26.
- Demir, C., & Karakaş Yıldırım, Ö. (2019) Türkçede metaforlar ve metaforik anlatımlar. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(4), 1085-1096.
- Demirbilek, N., & Demirbilek, Y. (2020). Çocuk gelişimi programında okuyan öğrencilerin “anne” ve “okul öncesi eğitimi” kavramlarına yönelik metaforlarının belirlenmesi, *Eurasia Journal of Social Sciences & Humanities*, 7(6), 46-58. Doi:<http://dx.doi.org/10.38064/eurssh.118>.

- Gash, H., & Murphy, E. (2004) Children's perceptions of other cultures. In (Eds) Jim Deegan, Dymna Devine, & Anne Lodge. *Primary voices: Equality Diversity and Childhood in Irish Primary Schools*. IPA: Dublin.
- Gibbs, R. W. (2011). Evaluating conceptual metaphor theory. *Discourse Processes*, 48 (8), 529-562. <https://doi.org/10.1080/0163853X.2011.606103>
- Gözün Kahraman, Ö. (2021). Kültür ve çocuk. A. Özyürek ve A. Çetin (Ed.). *Farklı Kültürlerde Aile ve Çocuk içinde* (79-101). Ankara: Vize.
- Güç, A., & Sert, E. (2020). Budizm'de dört temel gerçek, Sekiz dilimli yol ve nirvana. *İslam Medeniyeti Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 3-28.
- Gündüz, A., & Gültekin Akduman, G. (2021). Güneydoğu Asya kültürel alanı. A. Özyürek ve A. Çetin (Ed.). *Farklı Kültürlerde Aile ve Çocuk içinde* (205-229). Ankara: Vize.
- Güneş, A., & Fırat, M. (2016). Açık ve uzaktan öğrenmede metafor analizi araştırmaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 115-129.
- Güney, S. (1998). *Davranış Bilimleri ve Yönetim Psikolojisi Terimler Sözlüğü*. Ankara: Ocak.
- Hofstede, G. (1980). *Culture's Consequences: International Differences in Work-Related Values*. Vol. 5. Sage. https://books.google.com.tr/books?id=Cayp_Um4O9gC&printsec=frontcover&hl=tr#v=onepage&q&f=false, 27.11.2023. <https://culturalatlas.sbs.com.au/indonesian-culture/indonesian-culture-family>, Indonesian Culture-Family. Erişim tarihi: 26.11.2023.
- <https://www.turkedebiyati.org/metafor/>. (2023). Metafor. Erişim tarihi: 27.01.2024.
- Kale, M. (2021). Gelişimsel Niş ve Ebeveynlik Etnokuramları. A. Özyürek ve A. Çetin (Ed.). *Farklı Kültürlerde Aile ve Çocuk içinde* (79-101). Ankara: Vize.
- Kağıtçıbaşı, Ç., & Ataca, B. (2017). Çocuğun değeri ve aile değişimi: Türkiye'den otuz yıllık bir portre. *Sosyoloji Dergisi*, (35), 77-101.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1995). *İnsan Aile ve Kültür*. Ankara: Remzi.
- Kurt, İ. (2008). *Psikolojiden Kültüre*. Ankara: Asil.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (2003). *Methaphors We Live By*. London: The University of Chicago Press.
- Mulder, N. (1992). *Individual and Society in Java: A Cultural Analysis*. Yogyakarta: Gadjah Mada University Press, Indonesia
- Özyürek, A., Çetin, A., Yıldırım, R., Evirgen, N., & Ergün, Ş. (2016). Farklı kültürlerde aile çocuk etkileşimlerinin öğretmen bakış açısına göre incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9 (43), 1477-1484.
- Pesen, A. (2015). Ebeveynlerin "çocuk" kavramına yükledikleri metaforlar. *Turkish Studies*, 10(15), 731-748. Doi:10.7827/TurkishStudies.8826.

- Tekindal, M., & Uğuz Arsu, Ş. (2020). Nitel araştırma yöntemi olarak fenomenolojik yaklaşımın kapsamı ve sürecine yönelik bir derleme. *Ufku Ötesi Bilim Dergisi*, 20 (1), 153-182.
- Vervaeke, J., & Kennedy, J. M. (1996). Metaphors in language and thought: Falsification and multiple meanings. *Metaphor and Symbolic Activity*, 11 (4), 273-284. https://doi.org/10.1207/s15327868ms1104_3
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin.
- Yunus, S. A. M. (2005). Childcare practices in three Asian countries. *International Journal of Early Childhood*, 37, 39-56.